

uppbördsförvaltnings tjänstemän må kunna erhålla förordnande som utmätningsmän.

Stockholm den 26 januari 1912.

G. W. Källman.

L. J. Carlsson.

I motionen instämma:

J. A. Wallin.

K. A. Borg.

Nr 107.

Af herr **Hallén**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af pastors själfskrifvenhet som skolrådsordförande.

Upprepade gånger har inom Riksdagen framförts krafvet på att församlingarna må få genom val å kyrkostämma utse sina skolrådsordförande. För fem år sedan frambars detta önskemål, men vann då ej någondera kammarens bifall. Under den tid, som därefter förflutit, ha emellertid förhållandena afsevärdt förändrats. Skolväsendet inom kommunerna befinner sig i en starkt stegrad utveckling, och det arbete, som ledandet af skolans angelägenheter lägger på en skolrådsordförande, måste bli i hög grad betungande. Tar man samtidigt i betraktande den ständigt minskade tillgången af prästerliga krafter, hvilken tillgång torde bli än mer knapp, att döma af teologernas ständigt sjunkande antal vid våra universitet, så måste det synas i hög grad olämpligt att under sådana förhållanden lägga en ständigt växande börda af skolväsendets angelägenheter på ett alltjämt hopsmältande prästerskaps skuldror. Den rekrytering, som för närvarande

pågår bland vårt prästerskap, tyckes också i stort sedt komma att aflägsna det ämbetsmänna- och expeditionsintresse, som stundom varit att finna hos en del präster. I den mån som nämligen kyrkan i våra dagar allt mer fått sikte på sin hufvuduppgift, att tjäna de religiösa och sedliga krafterna i vårt folk, torde hon själf med glädje hälsa en ny arbetsfördelning, som ger kyrkans män tillfälle att mera odeladt ägna sig åt sitt egentliga arbete. Särskildt i våra dagar, då så många nya verksamhetsfält af kyrkan börjat upptagas, borde prästerskapet själfvt vara intresserad af att kunna befrias från sådant arbete, som till stor del har så expeditionsartad och rent kommunal karaktär som skolrådsordförandeposten.

Äfven med hänsyn till skolans fromma vore det önskligt, att i vissa fall det prästerliga skolrådsordförandeskapet upphörde. Då en präst vid sin första missivering, såsom stundom händt, samtidigt sättes att såsom skolrådets ordförande leda ett kanske nog så stort skoldistrikt, hvars skötande förutsätter en grundlig kunskap i de rent ekonomiska och kommunala angelägenheter, som kunna vara förknippade med en församlings skolväsen, kan det inträffa, att dylik kunskap saknas, liksom det ock är allmänt känt, att den nu framväxande generationen af präster i känslan af sin egentliga hufvuduppgift ofta är mindre benägen att förlora sig i det stundom nog så kräfvande och tidsödande arbetet som skolrådsordförande.

Frånvaron af en lag, som tillåter äfven en lekman att vara ordförande i skolrådet, kan inverka menligt på skolans ledning äfven i ett annat afseende. Den förut omnämnda prästbristen, som i stort sedt synes snarare till- än aftaga, nödvändiggör att å många platser inom stiftet ålderstigna prästmän ej kunna erhålla biträdande adjunkter, utan alltså äro hänvisade till att med en af ålderdomen nedsatt arbetsförmåga likväl stå som ansvariga ledare af sina församlingars skolväsen. Men än mer framträder denna olägenhet, då man besinnar det faktum, att inom flera stift måste ofta, på grund af prästbristen, en prästman förordnas att jämte egen tjänst äfven uppehålla en annans. Denna utväg har börjat allt oftare anlitas. Att en dylik provisorisk regim ej kan vara till skolväsendets fromma, ligger i öppen dag. Den, som bör stå i spetsen för en församlingens skolstyrelse, bör vara en med bygdens förhållanden väl underrättad person och ej en främmande ämbetsman, som där tillfälligtvis fullgör sin syssla.

Om därför, såsom af det föregående torde framgå, prästens själfskrifvenhet som skolrådets ordförande bör upphöra, så innebär detta ej ett misskännande af den fostrargärning i vårt folks bildningsarbete, som kyrkans prästerskap i sin egenkap af skolrådets ordförande utfört och ut-

föra. I stort sedt torde nog vårt folk stå i tacksamhetsskuld till de nuvarande skolrådsordförandena och för de maktnissbruk, som i vissa fall kunna ha utöfvats, får man ej glömma den oegennyttiga sträfvan för en god utveckling af församlingarnas skolväsen, hvaraf ofta skolrådets ordförande varit bärare. För visso skall ett bifall till föreliggande förslag resultera i, att den ojämförligt största delen af våra nuvarande skolrådsordförande omväljas och nya antagas, endast där några af förenämnda olägenheter visat sig.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag därför föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagändringar i syfte att skolrådets ordförande må af församlingen å kyrkostämma väljas.

Stockholm den 25 januari 1912.

Harald Hallén.

I motionens syfte instämma:

Thure Widlund

O. H. Waldén.

Emil Kristensson.

G. M. Sandin.

Emil Molin,
Dombäcksmark.

G. F. Lundgren,
Björna.
